

**MUNI
SPORT**

Pedagogika sportu pro sportovní trenéry Úvod

13. 11. 2022

Vladimír Jůva

Fakulta sportovních studií MU

juva@fsps.muni.cz

Základní literatura

- **JANSA, P. a kol. *Pedagogika sportu*. Vydání druhé. Praha : Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-3986-4.**
- **JŮVA, V. *Vybraná témata z pedagogiky sportu*.
<http://www.fsps.muni.cz/impact/uvod-do-pedagogiky-sportu>**
- **SVOBODA, B. *Pedagogika sportu*. Praha : Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0156-7.**
- **JANSA, P. a kol. *Sportovní příprava: vybrané kinantropologické obory k podpoře aktivního životního stylu*. Rozš. 2. vyd. Praha : Q-art, 2009. ISBN 978-80-903280-9-9. (Především kapitola 1 a 2)**
- **Vybrané články v časopisech – *Česká kinantropologie, Studia sportiva, Tělesná kultura, Tělesná výchova a sport mládeže, Telesná výchova a šport, ...***

Další informační zdroje

Aktuální informace na webových stránkách:

- **Ministerstvo školství** – <http://www.msmt.cz> – proklik sport
- **Národní sportovní agentura** – <https://www.agenturasport.cz/>
- **Český olympijský výbor** – <https://www.olympijskytym.cz> – proklik Vzdělávání
- Sport a EU – <http://ec.europa.eu/sport>
- Tělesná výchova v UK – <http://www.afpe.org.uk>
- Pedagogika sportu německy mluvících zemí – <http://www.sportpaedagogik-online.de>
- Sport a rozvoj (celý svět) <http://www.sportanddev.org>
- Vzdělávání a excelence trenérů <http://www.icce.ws>
- Trenérství v UK – <https://www.ukcoaching.org>
- ...

Základní dokumenty o sportu a sportovní edukaci

- **Zákon o podpoře sportu** (Zákon č. 115, 2001 v platném znění)
- Národní program rozvoje sportu pro všechny
- **Koncepce státní podpory sportu v ČR 2016–2025**
- Zákon o pedagogických pracovnících (2004 a následující novely)
- Zákon o športe – SR – Zákon č. 440/2015
- Olympijská charta (v platnosti od 1. září 2004)
- Světový antidopingový kodex
- Evropská charta sportu
- Kodex sportovní etiky
- **Etický kodex sportovního trenéra** (Asociace sportovních trenérů)
- Bílá kniha o sportu (Dokument Komise evropských společenství, 2007)
- Pokyny EU pro pohybovou aktivitu (2008)

Pedagogika sportu – úvod

- **Pedagogika** = věda o permanentní výchově – edukaci
- **Pedagogika sportu** = věda o sportovní edukaci
- **Sport** = formy tělesné činnosti, jež si kladou za cíl harmonický rozvoj jedince, zdraví a soutěžní výkon (*Zákon o podpoře sportu, 2001*)
- **Sport** = *školní* + *rekreační* + *soutěžní*
- Základní **dělení pedagogiky sportu**: pedagogika školního + rekreačního + soutěžního sportu

Pojetí sportovní edukace

1. Edukace a socializace

výchova – edukace = hodnotově pozitivně zaměřená
(např. výchova sportem v souladu se Světovým antidopingovým
kodexem, Evropskou chartou sportu, ...)

socializace – proces společenského začleňování =
hodnotově indiferentní
(např. socializace sportem – působí i negativní vlivy,
např. doping, násilí, agrese, ...)
(**patologická socializace** = mimo žádoucí normy)

Pojetí sportovní edukace

2. Hodnotové orientace (nejen) sportovní edukace

- a) antika – **ATÉNY** – *areté* (všestranná dokonalost, ctnost, zdatnost, udatnost, vznešenost, dobrot, ...) – *kalokagathia* (krása a dobro)
= gymnastická + múzická výchova
- b) **Novověk** – autentická a svobodná osobnost
(Rousseau ⇒ *Úmluva o právech dítěte* – OSN 1989) =
východisko současné *humanistické orientace na sportovce, ...*
- c) **Současnost** –
zdravá (fyzicky, psychicky i sociálně) a *autonomní osobnost*

Pojetí sportovní edukace

3. Rozvoj jedince = vlivy dědičnosti + prostředí (bezděčnost) + edukace (záměrnost)

Edukace = záměrné působení na rozvoj jedince (pomoc jedinci) s cílem dosáhnout **pozitivních změn** v jeho vývoji

Edukace = procesy řízeného učení

Sportovní edukace = edukace sportem, ve sportu a pro sport

Sportovní trénink = procesy řízeného hl. motorického učení + současně pomoc jedinci na jeho cestě životem

Pojetí sportovní edukace

Sportovní edukace může být:

- přímá – **intencionální**
(bezprostřední působení sportovního trenéra, ...)
- nepřímá – **funkcionální**
(působení upraveným prostředím – např. sportovního klubu, ... – materiálním a sociálním – jeden z úkolů trenéra = **kultivovat prostředí**)
- **heteroedukace**
(edukace druhým jedincem – např. trenérem, cvičitelem, ...)
- **autoedukace** (sebevýchova) – důležitá motivace trenéra, mistra, ...

Pojetí sportovní edukace

Sportovní edukace by měla být:

- **demokratická** – rovnost šancí
(např. genderové problémy, ekonomické zázemí, ...)
- **humanistická** – úcta a respekt ke sportovci = **trenérství orientované na sportovce**
- **pluralitní** – obsah, pojetí, diskuse, ...
- **integrující** – pro znevýhodněné
(integrace, inkluze x separace)
- **permanentní** – po celý život
- ...

Pojetí sportovní edukace

Sportovní edukace má rysy:

- **formálního vzdělávání** – ve vzdělávacích institucích (např. školní TV, VŠ sportovní studium, **trenérské licence**)
- **neformálního vzdělávání** – mimo formální vzdělávací systém (např. sportovní kroužky, **semináře pro trenéry**, ...)
- **informálního vzdělávání** – neorganizované (každodenní) zkušenost (např. sledování kvalitních TV sportovních pořadů, filmy – např. „Zátopek“ – či knihy se sportovní problematikou, diskuse s přáteli o sportu, ...)